

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ contrariæ cum suis probationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

quod patet clarissime, quia v.g. status animæ rationalis non dicitur proprie ac formaliter ipsa privatio unionis, licet lato etiam modo dici soleat status separationis animæ, & tunc etiam dicitur status coniunctionis animæ quando anima est unita, & in hoc sensu nec separationis status solum per antonomasiam dicitur status animæ, nec coniunctionis status dicitur talis per antonomasiam, licet status coniunctionis proprius sit animæ rationali, cum in statu coniunctionis adipiscatur ac consequatur suum finem naturalem constituere nimirum hominem.

117 Status itaque proprius animæ rationalis, est actualis eius existentia, seu actualitas propria indistincta à parte rei ab essentia actuali ipsius animæ, ut ait Divus Thomas 1. parte quæst. 75. & prima secunda, ac tandem secundo contra Gentes: ergo similiter negatio unionis cum existentia seu privatio illius non potest dici status possibilitatis, cum potius status possibilitatis deberet dici per Antonomasiam coniunctio cum existentia, cum in eo statu perficiatur possibilitas acquiratque suam ultimam perfectionem ac finem constitutendo rem creatam in suo esse.

118 Itaque status possibilitatis est propria actualitas negativa, secundum quam denominatur actu ab æterno possibilitas, & vocatur à multis existentia negativa illius, minimeque distincta à parte rei ab ipsa possibilitate, quia sicut in rebus positivis actualitas non distinguitur ab essentia positiva actuali, sic similiter in rebus negativis, ut videre est in cæcitate, & tenebris, quarum existentia negativa, seu actualitas non distinguitur à parte rei ab ipsa essentia actuali cæcitatibus, & tenebrarum, & eodem modo contingit in vacuum supra cælum: ergo possibilitas ab æterno habet suam actualitatem à qua formaliter constituitur in esse actualis possibilitatis, & denominatur actu possibilitas ab æterno, quæ actualitas negativa in tali possibilitate non distinguitur ab ipsa possibilitate, seu essentia illius, quæ nihil aliud est nisi possibilitatem esse actualem negationem aptitudinis positive ad existendum.

119 Ad primam rationem distinguo consequens; possibile est actu non ens, id est non includit actu aliquid positive entitatis, concedo; non est ens actu, id est, est negatio formaliter intrinsece, & primario actualitatis, & positive existentie nego, v.g. cæcitas actu non est ens, quia nihil positivum habet in se, nihilominus tamen primario non est negatio existentie, sed potius negatio visus; ad minorem eodem modo responderetur: ad consequentiam distinguo, est formaliter negatio entis, id est existentie vel totius latitudinis entitatis, nego; est negatio aptitudinis positive ad existendum primario, concedo; ad probationem eodem modo responderetur.

120 Ad secundam rationem concedo totum antecedens, & consequens si de esse secundum quid loquatur; conceditur item minor, & consequentia, & maior postea posita, negatur minor ut patet ex supradictis; ad probationem nego suppositum illius, quod negatio illa, videlicet quæ possibilitas est, debeat esse respectu illius, quod aut habet actu, aut potest habere: sed potius respectu illius, quod nec habet, nec potest habere, id est respectu aptitudinis positive ad existendum, semper enim negatio propria, & essentialis in aliquo subiecto est respectu illius, quod impossibile est respectu talis subiecti, vel est negatio peccati,

creaturæ, & accidentis in Deo, in quo distinguitur negatio à privatione proprie sumpta, quia privatio in subiecto arguit capacitatem, & potentiam in illo ut habeat id cuius privatione afficitur.

Ad confirmationem transeat antecedens, & concedo consequentiam, illa autem solutio sicut non est pro nobis, ita neque eius oppugnatio est contra nos, quia possibilitas in nostra sententia non est primario immediate formaliter negatio existentie.

QVÆSTIO II.

Utrum possibilitas sit quid positivum.

SECTIO I.

Sententia contraria cum suis probationibus.

P R I M A igitur sententia in hac re est, quæ asserit ens possibile esse aliquid positivum: sed in explicando hoc positivo variant illius patroni, primo igitur Pater Albertinus tom. 2. quæst. 1. asserit probabiliter affirmari posse, essentias creaturarum in statu possibilitatis non esse omnino nihil, nec habere solum esse potentiale in causa: sed ab æterno habere etiam esse in terminum positivum actuale, & absolutum quidditativum suæ essentia; atque adeo ab æterno solum fuisse negationem existentie exercita, non vero negationem essentia eo modo quo affirmant Thomistæ, quod in materia prima nunc datur tota essentia illius, datur tamen negatio existentie quam habitura est eadem materia prima sub forma equina, & per consequens eadem materia prima entitative, & formaliter secundum suam intrinsecam, & essentialia, quæ est sub una forma, manet postea sub alia; ita ut tantum mutet existentias, quæ sunt quasi status ipsius materie primæ; ita similiter asserit Albertinus quod eadem essentia entitative formaliter, & intrinsece, quæ erat sub statu possibilitatis sit postea sub statu existentie tantum permutationem statuum, qui sunt extra essentiam rei. Deinde asserit conclus. 2. hoc esse actuale essentia esse à parte rei extra intellectum divinum nullo modo causatum ab illo efficienter, quod statuit contra Scotum.

Secundo Basilius Ponze Augustinianus variarum disputationum, parte 1. quæst. 8. cap. 8. asserit possibilitates rerum esse ipsas entitates rerum à se ipsis extra causas existentibus, eatenus solum distinctas in statu possibilitatis, quatenus diversa prædicata vel diverso modo eadem prædicata illis attribuuntur; itaque author iste asserit illud esse positivum creaturarum possibile esse à se independentem à Deo actualiter, licet sit dependens possibiliter, & per possibilem dependentiam, & causalitatem seu in actu signato, & non in actu exercito, ut alij asserunt, atque ideo asserit esse illud positivum potentiale, distinctum realiter ab esse Dei, ut unum ens positivum ab alio ente positivo.

Hanc Basilij sententiam videtur sequi Pater Granado tom. 2. in primam partem, tract. de divina potentia, disput. 7. sect. 2. quatenus illam maxime laudat,

laudat, eandem sententiam videtur sequi Pater Hurt. *disp. 7. metaphysicae, sect. 1. §. 11. conclus. 4.* ubi sic inquit. Haec res factibiles quae sunt aptitudines seu non repugnantia ad essendum non sunt, nec negatio, sed conceptus aliquis positivus; quomodo autem fiet hoc cum his quae ipse dicit *sect. 2. eiusdem disputationis, conclusio 1.* ens in potentia esse simpliciter non ens; & totam illam sectionem consumit, probando non solum fuisse ab aeterno negationem existentiae rei: sed etiam negationem essentiae; & per consequens in tempore non solum produci existentiam: sed etiam essentiam; quod optime probat, quae dicta difficile conciliari possunt, nisi dicamus quod *in sect. 1.* quando asserit esse possibile conceptum positivum loquatur terminative; & ratione connotati; & quod in *sect. 2.* loquatur de possibili formaliter, & in se ipso, non enim est credendum quod in tam brevi intervallo contraria, & sibi opposita dicat Doctorissimus hic Pater.

4 Haec etiam sententia faveret Pater Vasquez *tom. 2. in primam partem, disp. 143. cap. 4. num. 26.* quatenus hoc asserit, deinde rem non implicare contradictionem, & si negatione explicetur, negatio tamen non est, quia est obiectum divinae omnipotentiae, quod obiectum positivum debet esse, quia omnipotentia quid positivum respicit; hanc etiam defendit Pater Herizze *tr. 11. de scientia Dei, disput. 5. cap. 2. qui num. 13.* asserit tam repugnantiam quam non repugnantiam posse esse quid positivum.

5 Secunda sententia asserit ens possibile habere utramque rationem positivam, scilicet, & negativam: asserunt igitur Doctores huius sententiae quod ens possibile, quatenus comparatur cum impossibili sit aliquid positivum, quatenus vero comparatur cum existenti sit aliquid negativum. Haec sententia tribuitur Gaetano *de ente, & de essentia cap. 4. quest. 6.* sed haec sententia vi minus probabilis iam est relicta ab adversariis.

6 Unde prima sententia probatur ab Albertino hoc argumento, quod hic author principium vocat in hac materia, quod his verbis ponit.

7 Et quare quare lapis non habeat repugnantiam ad existendum, & chimera habeat illam, & si respondeas, quia hoc est hoc, & illud est illud. Sed contra primo nam iterum quaeramus quid sit hoc esse hoc, & illud esse illud, quia vel est ipsum suum esse actuale, vel potentiale in causa; si actuale habetur intentum, creaturam scilicet possibilem, esto per non repugnantiam ad existendum explicetur esse tamen in se, & formaliter actuale aliquid positivum distinctum ab esse Dei.

8 Si vero dicatur esse ipsum suum esse potentiale in causa, inquiramus ulterius quare chimera non habeat hoc esse potentiale in causa? non enim provenire potest hoc ex defectu, & imperfectione causae, quia virtus omnifactiva Dei est virtus simpliciter infinita sine aliqua imperfectione, & defectu: ergo provenit ex ipsa repugnantia chimerae, quia videlicet lapis habet intrinsecam connexionem terminorum qua chimera caret.

9 Tunc sic, connexio illa intrinseca terminorum in lapide est quaedam unio: ergo actus respondere debet illi res aliqua cuius illa sit unio, quia repugnat intelligi modum aliquem esse actum quin simul intelligatur res aliqua actu, quam

R. P. Idaph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

modus ille afficiat, & modifiet; atqui connexio illa actu convenit lapidi in statu possibilitatis: ergo lapis in statu possibilitatis est res aliqua actu.

Dicunt aliqui connexionem illam fundari in 10 esse potenciali, quod lapis habet in causa: sed contra, quia qui ita respondent committunt circulum quemdam viciosum, quia quando ab illis quaeritur, quare chimera non habeat hoc esse potentiale in causa? respondent, quia chimera non habet intrinsecam connexionem terminorum, quam habet lapis. Deinde cum quaeritur de fundamento intrinsecae connexionis terminorum dicunt esse illud potentiale, quod habet lapis in sua causa, & ulterius respondent quod ideo in causa datur illud esse potentiale, quia lapis non repugnat esse circulus, &c.

Dicunt alij impossibilitatem sive negationem intrinsecam connexionis terminorum in chimera provenire ex formali repugnantia quam habet chimera ad non existendum, & non per respectum ad Deum ut ad causam; lapidem vero habere possibilitatem seu illam intrinsecam connexionem per respectum ad Deum ut ad causam; unde cum chimera repugnet esse effectum Dei non habet impossibilitatem, & repugnantiam per respectum ad Deum ut ad causam, lapis vero cum possit esse effectus Dei, habet suam non repugnantiam ad essendum per respectum ad Deum ut ad suam causam.

Sed contra asserit Scotus, quia sicut affirmatio est causa affirmationis, ita negatio est causa negationis: ergo si potentia activa Dei est causa possibilitatis creaturarum; impotentia erit causa impossibilitatis chimerae, atque ideo repugnantiam chimerae esse, quia non datur in Deo potentia factiva illius, quod sine incommodo affirmari non potest, quia Deus est infinitus simpliciter in ratione potentis, atque ideo per unam simplicem virtutem operari potest, quod in se non implicat contradictionem: ergo non ex eo chimera non potest fieri à Deo, quia in Deo non datur virtus: sed quia in se repugnat: ergo è contra ideo potest facere lapidem, quia in se non repugnat.

Secundo probatur, quia haec propositio, homo est animal rationale, est propositio aeternae veritatis, conformaturque debet suo obiecto per aeternitatem: sed per illam non enuntiatur hominem posse esse animal rationale: sed actu esse tale, ut indicat copula illa de praesenti est, quando dicimus, homo essentialiter est animal rationale: ergo homo etiam in statu possibilitatis actu est animal rationale: sed animal rationale est quid positivum, quia est principium operationum positivatum, scilicet vivendi, sentiendi, & ratiocinandi: ergo homo quid positivum est secundum esse possibile.

Confirmatur, unum nihil non potest esse magis nihil quam aliud: atqui si creatura possibilis non esset formaliter aliquid positivum, unum nihil esset magis nihil quam aliud, fieret enim magis nihil esse chimera quam creaturam possibilem, cum illi repugnet existere, huic vero non: ergo creatura possibilis est aliquid positivum.

Secundo confirmatur, unum extremum contradictorium non potest converti, neque transire in aliud contradictorium: sed si creatura possibilis esset aliquid negativum, & nihil id fieret,

K k k

ret, quoties Deus ab statu possibilitatis ad statum actualitatis illam extraheret, quia illud quod erat negativum faceret positivum: ergo creatura possibilis non est quid negativum.

16 Tertio confirmatur, inter obiectum, & potentiam intervenit necessario proportio aliqua: ergo inter creaturam possibilem, & omnipotentiam, & intellectum divinum, quarum obiectum est creatura possibilis ab aeterno debet dari proportio illa. Tunc sic, ab aeterno intellectus divinus, & omnipotentia est aliquid actuale, & positivum: ergo & creatura possibilis debet esse aliquid actuale, & positivum.

17 Tertio principaliter probatur, quia negatio non est capax factibilitatis, quia id est capax factibilitatis, quod est capax terminandi positivum influxum; positivus vero influxus solum est ad positivum terminum: sed creaturae possibiles in statu possibilitatis sunt in se capaces factibilitatis, & ita denominantur à potentia infinita Dei: ergo in statu illo in se erunt quid positivum formale.

18 Confirmatur primo, quia id ipsum quod aliquando fit est quod est possibile: sed quod fit est homo positivus: ergo possibile est positivum quid. Antecedens sic probatur, quia quod actu est secundum omnia quae habet, actu fuit possibilis; alias non esset quia esset impossibilis, cum tunc fuerit non possibilis.

Confirmatur secundo, ens possibile connectitur cum omnipotentia Dei tanquam effectus cum sua causa: ergo est quid positivum, quia effectus causae positivae positivus est. Antecedens sic probatur, quia haec connectio non potest esse in ratione puri termini, quia hoc est relativorum, nec in ratione puri obiecti sine efficientia in illud, quia non potest aliquid connecti cum potentia effectiva, nisi ut fiat vel producat: ergo connectitur in ratione effectus.

19 Et si dicas illam possibilitatem non esse effectum Dei, sed existentiam connotatam ab ipso esse effectum.

20 Contra, quia vel illa existentia connotata est possibilis vel actualis; non actualis, quia possibilitas ab aeterno fuit, & non erat tunc existentia actu, in principio enim creavit Deus caelum, & terram; neque existentia possibilis, quia illa etiam negativa est sicut prima, & contra illam eadem difficultates emergunt ac contra primam: ergo falsa est solutio.

SECTIO II.

Nostri sententia ponitur, & probatur.

21 **P**ossibilitas rerum quae ab aeterno fuit, & actu est, non est aliquid positivum: ita eximus noster Doctor Pater Suarez tom. 1. metaphysicae, disp. 31. sect. 2. & 3. num. 1. ubi sic ait: [Principio statuendum est essentiam creaturarum, seu creaturam de se, & priusquam à Deo fiat, nullum habere in se verum esse reale, & in hoc sensu praeciso esse existentiae essentiam non esse rem aliquam: sed omnino esse nihil: hoc principium non solum verum est, sed etiam certum secundum fidem:] sic Pater Suarez. Si ergo est certum secundum fidem in sententia illius, esse creaturam possibilem ab aeterno, & antequam fiant à Deo esse omnino nihil: ergo in sententia illius

secundum fidem est certum creaturam possibilem ab aeterno non esse aliquid positivum actu, & num. 3. sic ait. [Nec potuit in mentem alicuius Doctoris Catholici venire quod essentia creaturae ex se, & absque efficientia libera Dei sit aliqua vera res, aliquid verum esse reale habens distinctum ab esse Dei.] ubi totam positivam rationem excludit à possibilitate ab aeterno. Haec sententia communior est inter Doctores, quos ne prolixè procedam relinquo.

Probatur primo auctoritate Aristotelis 9. metaphysicae, c. 3. ubi sic ait: [Non entibus non attribuitur ipsum moveri: sed alias quasdam praedicationes ut intelligibilia, & desiderabilia esse, non entium enim quaedam potentia sunt, non autem sunt quoniam endelechia actu non sunt] quibus verbis expresse significat Philosophus ex his quae simpliciter sunt non entia quaedam esse talia, ut neque actu neque potentia entia sint ut chimera, quaedam vero, quae licet actu non sint entia, sunt tamen potentia entia, quoniam endelechiam actu non habent, id est actualem existentiam. Tunc sic, idem est positivum ac ens, ut supra latissime probatum manet: sed ex sententia Aristotelis ens possibile seu possibilitas entis quatenus non existit actu, seu non habet existentiam actu, non est ens: ergo actu non est quid positivum, quod confirmat clarissime ipse Philosophus lib. 2. metaphysicae, cap. 4. ubi sic ait. [Non ens autem in potentia ens endelechiam non habet, nihil igitur actu negatio entis est; endelechia enim affirmatio necesse est.] Quid clarius: quid evidentius ad nostram sententiam confirmandam? Philosophus enim his verbis, ens in potentia, vocat non ens, & negationem entis, & opponit illud endelechia, affirmando endelechiam esse affirmationem; sed affirmatio est quid positivum: ergo existentia quid positivum est: ergo si ens possibile contraponit existentiae in hoc quod tribuit existentiae: ergo possibilitas in qua non datur affirmatio, sicut datur in endelechia negatio erit, ac proinde non erit quid positivum; alias possibilitas esset affirmatio sicut endelechia, quod absolute negat Philosophus. Hanc eandem sententiam amplectitur Divus Thomas 1. parte, quaest. 5. art. 1. ad 1. his verbis. [Nam cum ens dicat aliquid proprie esse in actu, actus autem proprie ordinem habeat ad potentiam secundum hoc, aliquid dicitur ens secundum quod primo discernitur ab eo quod est in potentia tantum.] Quibus verbis Angelicus Doctor docet illud esse ens actu quod discernitur ab ente in potentia, ita ut ens in potentia non sit actu ens: sed ens est positivum: ergo ens in potentia non est positivum: sed potius negatio positivae rationis.

Clarius tamen Sanctus Anselmus in monologio 23 cap. 8. id docet his verbis. [Hoc igitur modo non inconvenienter intelligi potest, si dicitur creatrix essentia univversa fecisse de nihilo, sive quod univversa per illa facta sunt de nihilo, id est quae prius nihil erant nunc sunt aliquid.] Sic Anselmus, ubi manifeste nostram tueretur sententiam, docendo creaturas antequam factae fuerint à Deo nihil ex se habuisse, nullumque esse possedisse, quia nihil ex se erat, quia ex se solum negatio erat: sed positivum esse est verum esse: ergo creaturae antequam producerentur à Deo, nihil positivum habebant, quod aureis verbis docuit Divus Thomas quaest. de potentia, art. 5. ad 2. ubi sic